

k nemocenskému pojištění a poskytl mu volný byt a stravu a příležitost vyzískati na zpropitném as 25 Kč denně. Právem vytýká dovolatel, že bylo povinností žalovaného hraditi ze svého celé pojistné za žalobce, ježto týž neměl mzdu v penězích (§ 162 zák. č. 231/24 Sb. z. a n., pokud se týče zákona č. 189/34 Sb. z. a n.). Nebylo tudíž lze přihlížeti při posuzování přiměřenosti odměny za práce přes čas k polovici pojistného. Práce přes čas v podniku žalovaného nebyly povoleny příslušným správním úřadem a šlo tedy o práce zákonem zakázané. Žaloba mohla být opřena jen o důvod bezdůvodného obohacení zaměstnavatelova (Sb. n. s. 12158), což se skutečně stalo, a bylo tudíž zkoumati, zda se žalobci nedostalo za celkovou práci (dovolenou osmihodinovou i nedovolenou) takové odměny, že tímto celkovým platem byl již přiměřeně odměněn za všechny své pracovní úkony. V souzené věci bylo tudíž vycházeti z průměrného výdělku sklepníka, pracujícího jen po dovolenou pracovní dobu osmi hodin, a nemajícího plat v hotovosti. Zejména bylo nutno též zjistiti, zda se takovému zaměstnanci, odkázanému na pouhé zpropitné, poskytuje v takových podnicích, jakým je podnik žalovaného, i strava a byt, či jen strava a bez bytu. Dále mělo býti objasněno, kolik si žalobce mohl na zpropitném vydělávati v normálních hodinách a kolik v čase, kdy konal práci přes čas, ježto nemůže býti ani pochybným, že výše zisku závisí na provozu podniku v určitých hodinách (ranních, dopoledních, večerních a nočních) a že tento provoz bývá rozličný v jednotlivých podnicích ano i v témže podniku. Teprve až budou všechny tyto okolnosti zjištěny, bude možno spolehlivě posouditi, zda žalobce nebyl poškozen, pokud se týče, zda se žalovaný neobohatil jeho pracemi mimo normální (osmihodinovou) pracovní dobu vykonanými, a teprve potom bude lze stanoviti výši případné odměny podle § 273 c. ř. s.

Čís. 14979.

Předčasné propuštění ze služby nevyžaduje, by byl služební poměr rozvázán s okamžitou účinností. Nesdělil-li zaměstnavatel zaměstnanci důvod propuštění ihned, nevzdal se ještě tohoto důvodu mlčky.

(Rozh. ze dne 20. února 1936, Rv II 15/36.)

Žalobce byl zaměstnán jako deputátník na velkostatku v Č. od 1. ledna 1917 a u žalovaného, který nabyt uvedeného velkostatku pozemkovou reformou od roku 1924. Žalovaný převzal také žalobce jako deputátníka s povinností, aby ho nadále zaměstnával. Dle předpisů o pozemkové reformě směl žalovaný propustiti žalobce pouze z vážných příčin a při propuštění bez vážných důvodů byl povinen zaplatiti odbytné zákonem stanovené. Žalovaný dal žalobci dne 8. srpna 1932 výpověď ku dni 31. srpnu 1932. Žalobce tvrdí, že výpověď byla mu dána bez zákonitých předpokladů. Ježto je ženat a má tři děti, přísluší mu podle § 75 náhr. zák. a vlád. nař. čís. 315/22 Sb. z. a n. odbytné v částce 4.770 Kč a navrhl proto odsouzení žalovaného k zaplacení této částky.

Nižší soudy zamítly žalobu, první soud z těchto důvodů: Žalobce byl vyzván šafářem K-ou a po druhé samým žalovaným, aby odvezl do T. dělníky, kteří v době žňové pracovali v Č. Žalobce odepřel tak učiniti, chodil pozdě ku krmení koní, koně jemu svěřeni vypadali hůře než koně svěřeni ostatním deputátníkům (kočím), ač krmivo pro koně bylo dostatečné, a několikrát při polní práci na vále usnul. Jde o otázku, zda v tom lze spatřovati důvod ke propuštění, aniž by tím nastala pro žalovaného povinnost k placení odbytného. V tom ohledu jsou směrodatné podmínky Státního pozemkového úřadu, zejména obsah přídělové listiny, ve které jsou taxative uvedeny důvody ku propuštění zaměstnance. Dle obsahu této přídělové listiny a sice dle § 17 čís. 2, 5, 11 jsou mimo jiné uvedeny jako vážné důvody k propuštění, když zaměstnanec nedbale ošetřuje zvířata jemu svěřená, když přes opětovné napomenutí trvale zanedbává svoje povinnosti a když se nepodrobí disposičnímu právu zaměstnavatelovu. Tyto důvody jsou u žalobce dány, neboť žalobce neuposlechl rozkazu k odvezení dělníků právě v době žňové, kdy jest nejvíce práce a kdy zaměstnavateli na tom právě nejvíce záleží, aby měl dostatečný počet dělníků, poněvadž prodlením v pracích může mu nastati nedožrnná škoda. Žalobci jako starému hospodářskému dělníku musil býti znám dosah jeho jednání. V tomto jednání žalobcově jest spatřovati důvod k propuštění dle § 17 čís. 5 a 11 přídělové listiny. Dále žalobce nepravdělně koně krmil, ač napomínán, nechodil včas do práce, zejména ku krmení koní, jeho koně byli proto horší a špatněji vyhlíželi než koně ostatní. V tom je spatřovati důvod ku propuštění dle § 17 čís. 2 a 5 přídělové listiny. Ježto žalobce i jinak zanedbával svoje služební povinnosti, což zejména vyplývá z toho, že během pracovní doby na poli na vále usnul, měl žalovaný dostatečné důvody k propuštění žalobce ze služeb.

Nevyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Žalovaný zavázal se propustiti žalobce ze služby jen z určitých, v přídělové listině státního pozemkového úřadu naznačených důvodů, mezi nimiž mimo jiné uvedeno, »že zaměstnanec týrá nebo zřejmě nedbale ošetřoval zvířata jemu svěřená (bod 17 d) 2), a že zanedbává trvale přes opětovné napomenutí své povinnosti bez řádné překážky a omluvy (17 d) 5)«. Bylo zjištěno, že žalobce, byv opětně napomínán nechodil včas do práce, jak ráno i po polední přestávce a že zejména nekrmival mu svěřené koně včas a pravidelně a již tato skutečnost postačila sama o sobě k tomu, by žalovaný propustil žalobce ze svých služeb. Bylo též zjištěno, že žalobcovi koně byli sešlejší než koně ostatních deputátníků, což mohlo míti důvod v nepravdělném a opožděném krmení. Nesejde na tom, že tomu tak skutečně bylo, ježto k opodstatnění důležitého důvodu podle přídělové listiny netřeba, by žalovanému zanedbáním povinností žalobcových byla způsobena skutečná škoda, a stačí, že žalobce zanedbával zřejmě své povinnosti, když koně včas a pravidelně nekrmival tak, že tím mohla býti žalobci přivoděna škoda.

Ježto již z toho důvodu není žalobní nárok opodstatněn a musela žaloba býti zamítnuta, nebylo třeba, by se dovolací soud obíral i okolností, že žalobce usnul za polních prací na vále a to proto, že žalovaný prý nedodržel přípustnou pracovní dobu, a nesejde ani na tom, že odvolací soud v rozporu se spisy použil též důvodu žalovaným neuplatňovaného, že totiž žalobce neuposlechl jednou rozkazu šafářova. Předčasné propuštění ze služby nevyžaduje, by byl služební poměr rozvázán s okamžitou účinností (Sb. n. s. 8157) a jest tedy schváliti závěr odvolacího soudu, že nemá významu pro posouzení věci, že žalovaný žalobci dal výpověď, místo aby ho okamžitě propustil. Stačilo pak úplně, byl-li v době propuštění nebo výpovědi dán objektivně důležitý důvod podle dotčené již přidělové listiny; jeho přesné udání a prokázání zůstalo vyhrazeno případnému pořadu právnímu a nelze za to míti, že žalovaný tím, že nesdělil žalobci tento důvod ihned při výpovědi, dal způsobem každou pochybnost vylučujícím (§ 863 obč. zák.) na jevo, že se tohoto důvodu vzdává (Sb. n. s. 219).

Čís. 14980.

K § 20 zák. o ochraně nájemníků čís. 48/25 Sb. z. a n.

Přeplatkem je i podnájemné přesahující přípustnou míru (§ 22 uvedeného zákona).

Nedovolenou úplatou za přenechání bytu může býti i příspěvek placený podnájemcem nájemci pro pronajímatele (vlastníka domu) na úpravu bytu.

(Rozh. ze dne 21. února 1936, Rv I 1596/33.)

Byt, jenž měl najat od 1. dubna 1925 na tři po sobě jdoucí roky za roční činži 3.000 Kč (s dávkami za 4.000 Kč) se závazkem, že složí hotově na opravy domu 10.000 Kč, dal žalovaný za týchž podmínek do podnájmu žalobcům. Ti souhlasili s ujednanými podmínkami, částku 10.000 Kč složili u žalovaného, jenž ji odvedl správci domu, a platili ujednanou činži až do konce roku 1927, kdy musili k žádosti správce domu byt vykliditi. Žalobou domáhají se žalobci na žalovaném jednak vrácení stavebního příspěvku 10.000 Kč, ježto šlo o nedovolenou úplatu, jednak přeplatku na činži, placenou nad přípustnou míru za dobu od 1. dubna 1925 do konce roku 1927, celkem 6.364 Kč. N i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Nárok na vrácení 10.000 Kč jako skryté odstupné nelze žádati na žalovaném, poněvadž nebyla to úplata za to, že žalovaný postupuje neb pronajímá byt, nýbrž šlo o plnění, které se konalo pro majitele domu; žalovaný neměl z onoho platu, ať již to bylo na opravy, aneb jako součást činže, docela nic. Předpis § 20 zák. čís. 85/24, 48/25, 44/28 předpokládá však, že příjemci se poskytuje nějaká výhoda, nějaký prospěch za to, že smlouvu uzavřel. Toho u žalovaného nebylo. Ohledně požadovaného přeplatku na činži nesouhlasí sice odvolací soud s názorem, že předpis